

ski“ ljudi i „ličnosti“ samo „personifikacija“. Stoga: uvjerenje da je ukidanje kapitalističkog načina proizvodnje preduvjet potvrđivanja „zbiljskog života“, „rodne djelatnosti“, „originalnog i slobodnog razvoja individuuma”⁵⁰. Dakle, *nakon* ukidanja „otuđene“ socijalne sfere, „privatnog vlasništva“, „produkcij-skih odnosa“, „građanskog društva“, „kapitala“ itd. — sve su to nazivi za „postojeći svijet“ koji se u ime svoje biti („razine razvoja i razvitka proizvodnih snaga“) ima u pojavi tako ukinuti da se podudara u bit i pojava itd. — *dolazi* revolucionarnom promjenom (Veränderung) „načina proizvodnje“, kao prikrivajuće forme, *na vidjelo* materijalno—formalno identičan „pozitivan zbiljski život“, „rodna djelatnost“ čovjeka.

* *
*

Taj antropologijski horizont Marxove misli služi priređivanju čovjeka za ulogu radnika—posrednika između bitka kao rada i bića kao uradaka. Suprotstavljanjem svijetu rada biva moguće u *središtu* njegova gibanja, u čovjeku *otvorenom* povijesnom podrijetlu samog rada kao apsoluta, *pitanje slobode* koje, prije akcije i kontemplacije, nadmašuje svaku tek „društvenu“ soluciju. *Radi stavljanja biti rada samog u pitanje iz i radi slobode koja prethodi sa-*

⁵⁰ Usporedi Deutsche Ideologie, MEW 3, str. 424; Kapital I, MEW 23, str. 92—93: „Družba (Verein) slobodnih ljudi koji rade sa zajedničkim sredstvima za proizvodnju i svoje mnoge individualne radne snage samosvjesno izdaju kao jednu društvenu radnu snagu.“ — Pitanje je čega su tu oni svjesni kao *svojeg* i *vlastitog* i u čemu se sastoji ta *vlastitost*? „Društveni odnosi ljudi“ postaju „provodno jednostavni“ kad se odstrane osamostaljeni odnosi kapitalističkog načina produkcije i proizvodnja oslobođena političko-ekonomijskih određenja nastupi kao sjedinjavajuća i omogućavajuća moć „zajednice“.